

Hétfői Napló

Előfizetési díj:
Egész évre 160.—, negyed évre 40.—, 1 hora 15.— korona

POLITIKAI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN HÉTFOÉN REGGEL.

Szerkesztőség: VIII., RÜCK SZILARD-UTCA 3.
Kiadóhivatal: VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZÁM.

A szövetségek késze Auszria megsegítésére

Lloyd George nyilatkozata
A győztes államok adója is elképzelhetetlen magassz emelkedett

London, március 13.

(Reuter.) Mayr dr.-nak a mai ülésen tett előterjesztéseire Lloyd George miniszterelnök kinyilatkozta a szövetségek készségét Auszria megsegítésére, noha a maguk terhei is rendkívül súlyosak. Végül is Loucheur javaslatára úgy határozott, hogy a delután folyamán az entente szakértőinek bizottsága vizsgálja meg az osztrák szövetségi kancellár kívánásait és hallgassa meg az osztrák küldöttséget. A bizottság a jövő héten folytatni fogja vizsgálatait és a tanácskozás eredményét közölni fogja a szövetségi kancellárral és az osztrák küldöttség többi tagjával. (MTI.)

London, március 13.

(Reuter.) A legfőbb tanács mai ülésén Lloyd George miniszterelnök dr. Mayr szövetségi kancellár beszédére válaszul azt mondta, hogy a legfőbb tanács nagy buzgalommal fáradozik azon, hogy Auszrián segítsen, de előbb ennek útjait és módjait kell megtálatni. Valamennyi országnak öríási háborús terhet kell viselnie. Adójuk akkora magasságot ért el, hogy azt a háború előtt gonosz álomnak vélték volna és csak örült tartotta volna lehetségesnek. Lloyd George főszóelőtölte a kancellárt és pénzügyi tanácsadóit, hogy az angol és az olasz pénzügyminiszterrel, valamint a főszóbadult területek francia miniszterével üljenek össze tanácskozássra, amelyen Ausztria javaslatait meg fogják vizsgálni és megállapítani, hogy lehetséges-e Auszriának, annak az igazi segítségben és nélkülözésben szenvedő országnak olyan segítséget nyújtani, mely segítség megvalósításán valamennyien öszintén munkálkodunk. Delután a pénzügyminiszteriumban Chamberlain elnöklésével bizottsági tanácskozás volt az antant szakminiszterei és az osztrák delegátusok között. (MTI.)

London, március 13.

(Havas.) A szakértői bizottság ma delután három órákor összejött. Mayr dr. osztrák szövetségi kancellár tárgyalta a bizottságot Auszria pénzügyi szükségleteiről, amelyeket a folyó évre ötvenötmillió dollárban állapított meg. A szövetségek jelenvolt képviselői azt a kívánásukat fejezték ki, hogy pontosan szerelnék meg tudni, mennyi Auszria szükséglete, különbözően gabonában, lisztben és egyébekben. Ennek következtében elhatározták, hogy Mayr dr. hétfőn a bizottság elé beható jelentést terjeszt a következő három pontról: 1. Auszria szükségletéről, 2. Auszria kereskedelmi mérlegéről, 3. azokról a biztosítékról, amelyeket Auszria nyújthatna olyan kölcsön ellenében, amelyet a szövetségek adnának. (MTI.)

Itt három (összesen 140 soros) cikkünket a cenzura törölte!

A csehek közeledni akarnak Magyarországhoz

(A Hétfői Napló tudósítójának távirata.)

Prága, március 13.

Cseh politikai körökben napok óta egészen új szempontokból ítélik meg azt a kérdést, hogy milyen álláspontot kell a Cseh-Szlovák államnak Coonka Magyarországgal szemben elfoglalni. A hangulat újabban erőteljesen megengyhült és általában az a vélemény, hogy engedni kell a merevségből, amelyet tanúsítottak Magyarországgal szemben. Ennek az álláspontnak több magyarozatát adják. Mindenekelőtt azt mondják, hogy Magyarországon a konszolidáció már olyan mértékben haladt előre, hogy Cseh-Szlovákiának nincsen semmi oka a további elzárkózásra. Ugyanakkor azonban gazdasági okok is kényszerítik a csehekot a Magyarországhoz való közeledésre. Csehország kenyér földjében igen rosszul áll, az entente pedig jobbra csak igézetekkel tartja büszkén vallott szövetségesait, amely körülmény a felombálás veszedelmével fenyegeti a cseh államot. Még ha érdekek ellenezik is a Magyarországgal való barátságosabb állásfoglalást, a közeledés, amelynek esetleg a határok megnyitásával kell végződnie; akkor is kénytelenek behódolni a kényszer előtt A cseh kormány, — így mondják politikai körökben — tehát nem csak gazdasági kérdésekről, de politikai vonatkozásokban is hajlandó a Magyarországgal való tárgyalásokat felvenni. Az elterjedt hírek szerint Benes külügyminiszter van kizemelve arra, hogy a magyar politikusokkal tárgyalásokba bocsátkozzék.

Ma pattan ki a politikai szenzáció

Fontos külpolitikai tárgyalások kezdődnek

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

A hét utolsó napjaiban a politikai világ tele volt sugdosással. A misztikus politikai esemény híre úgy kapott szárnyra, hogy pénteken este a Kiszázdapárthban gróf Teleki Pál miniszterelnök szugázó arccal jelent meg, majd kedélyes beszélgetés után tanácskozássra vonult félre nagytudói Szabó István földművelésügyi miniszterrel. A mikor Teleki távozott, az újságírók megostromolták nagytudói Szabót, aki azonban nem akart felvilágosítást adni. — Rendkívüli fontos eseményről van szó — mondta — de nincs felhatalmazásom rá, hogy bármiféle közlést tehessek.

Szombatban a képviselők becsuláratban keresték fel nagytudói Szabó minisztert, aki azonban legbensőbb politikai barátainak is csak ennyit mondott:

— Nincs szó sem kormányválságról, sem olvasmiról, ami ma a napikérdések között szerepel. Egészen új és nagyon fontos, nagyon örvendetes eseményről fogtok értesülni. Várjatok türelemmel, hétfőn a délelőtti órákban mindent meg fogtok tudni.

A képviselők még azt kérdezték, hogy Nyugat-Magyarországról vagy Baranáról van-e szó? Nagytudói Szabó azonban csak ennyit mondott:

— Ismétlem, amiket egészen új kérdés, amiről eddig nem volt szó, de ami nagyon örvendetes.

A szenzáció, amiket olyan sötét lepel alatt kezelnek, ma, hétfőn déltájban ki fog pattanni. Hogy mi lesz a szenzáció, ma sem hajlandók elárulni. Kitűnően informált helyven azonban ezt a nyilatkozatot tették a Hétfői Napló munkatársai előtt:

— Mindenekelőtt leszögezem, hogy nem kormányválságról van szó, amit ma olyan hamar ki szoktak sütni. Tény azonban az, hogy politikai helyzetünkben jelentős események előtt állunk, amelyek nem pusztán belső politikánk függnek össze és amelyek befolyással lesznek nemcsak gazdasági helyzetünkre, hanem egész földrünk népeire is. Ezek az események hétfőn jutnak nyilvánosságra, amikor is igen fontos külpolitikai tanácskozások veszik kezdetüket.

Az újságírók márciusi ünnepe

Rákosi Jenő a sajtószabadságról

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

Hét év után vasárnap delután ünnepele meg először a március tizenötödikét, a sajtószabadság igazi ünnepeit, a Magyarországi Újságírók Egyesületét. Az ünnepnek külön jelentőségét adott a sajtó mai helyzete. Az ünnepéven nagyszámban jelentek meg az egyesület tagjai és meleg bensőséggel hódoltak a márciusi nagy napok emlékének. Az ünnepély alkalmából teljes óvá-

a harcban többen szerepeltek a mostani politikai vezérek közül is, mint Andrássy Gyula gróf, Rakovszky István, Haller István, Szmercsányi György és mások. Váltakoztak az idők. Ma az újságíróknak nincs jobb vágyuk, mint hogy végre hatályba lépjen-e az 1914-es sajtótörvény, amely ellen akkoriban hadakoztak. Meg kell mondania, hogy az újságírók nem olyan szerénytelnek, hogy azt higgyék magukról, — amit sokan hirdetnek, — hogy ők az okai mindannak, ami 1914 óta történt. A magyar újságírók vállalták mindig a felelősséget a maguk cselekedeteiről, de nem vállalták a felelősséget olyasmért, amif az ő számájukra kívánunk irni olyankor, akik ezzel a maguk számlájánkat terhet kívánják csökkenteni. (Elénk helyeslés.)

Rákosi Jenő állott föl azután, ahát az újságírók helyükről fölemelkedve, percekig tartó tapsal köszöntöttek.

— Nehéz a helyzetem, — mondotta, — mert én úgy érzem, hogy ma tulajdonképpen nem ünnepe, hanem gyászbeszédet kellene mondanom. Mi van meg ma abból a tizenköt pontból, amelyben a márciusi ifjak szabadságjogköveteléseiket összefoglalták? Nagyon kevés. A márciusi forradalmat lehet ünnepelni, mert az a jogok elközbása, a sajtó elnyomása és agyoncenzúrázása, mindenféle emberi jogok lábaltlprása, szóval a zsarnokság ellen irányult.

— A márciusi idusát követő alkotá, korszakot lezárta a második forradalom. Ennek a hatása alatt állunk ma is. Amikor mi itt összegyűlünk, hogy a magyar történelemnek egyik dicső napját megünnemeljük, ugyanazon a napon olvasok egy másik gyűlést is, amelynek egyik fő témája az, hogy az akkori forradalomnak, az akkori márciusnak leszebb vívmányait kitöröljék abból a tizenkettős listából. (Ug vvan!) Az igazság az, hogy a március 15-iki vívmányok, azok az alapok, amelyen ez-óta építettünk, reszrenek-ropognak és mi agzódba nézzük, vajjon nem dől-e össze az egész. De ez nem a mi gondunk itt. Mi itt nem az ország sorsát intézzük. Ez azoknak a dolga, akik akár naivul, akár elbutakodottan, akár vakmerően, akár tudatlanságból, akár jöhiszeműen az ország sorsának intézését kezükbe vették. Mi ennek csak szemléelői és korlátozóit kritikusai vagyunk. A sajtó csak eszközeiben, motívumaiban tér el egymástól és célja mindig ugyanaz. Ma azt látjuk, hogy a nagy célok, a nemzeti célok, az országos célok kiestek a sajtó munkájából. Ma nem nemzeti sajtó van, ma osztálysaitó van. (Igaz! Ugy van!) A mostani szerencsétlen viszonyok a nemzetet, ezt a misztikus kémiai fluidumot szétoztották. Elemeire bomlott és most ismét rétegenként fekszik egymás mellett és ahelyett hogy segítené és emelné egymást, egymást csak nyomhatja. (Ugy van!) Arra van szükségünk, hogy jöjjön valaki, aki olyan hőkora tudja hevitelni ezt a becses, drága anyagot, honu a régi állapot újjászállion. Ha pedig nincs, aki ezt képes megtenni, akkor jönni fog egy durva kéz, egy erős kéz, amely kezébe veszi és megrázza, hogy a rács réveu álljon helyre a régi állapot.

Arról a magasztalról, ahová a márciusi vívmányok emeltek bennünket, a háború letaszított. A mélyebből fohászodunk most a magyarok Istené-

hez, hogy újra dolgozhassunk Magyarország nagyváltelén, mert szabad, becsületos, öntudatos, koncentrikusan dolgozó sajtó nélkül ez lehetetlen feladat. (Előnk öltözés.)

Ennivaló állna az én ünnepi beszédem. Ha nem volt nagyon ünnepi, tessék annak tula donitani, hogy a hangulatom inkább azt sugallta, hogy gyászbeszédet mondjak, gyászoljak azokért, akik nincsenek és visszakívánjak, akik nincsenek és visszakívánjak azokat, akik voltak. Mert akik vannak, akik körülbesznek bennünket, azok nem felkészültek alkalmasak, hanem csak olyanok, áhajtások keltésére, amelyek teljességen nem a mi kezünkben van. — mert hiszen a mi kezünkben van a köve.

Az ünnepi beszédet az újságírók nagy letszéssel hallgatta, és ez a vezénnyel tapasztalni nem lehet. Rákosi Jenő. Márkus Miksa Zsibószőlőben kiemelte, hogy az újságírók sohasem akartak kibújni semmiféle felelősség alól, de mindig hangsúlyozták, hogy csak törvényes útlet alapján lehet eljárni a sajtó ellen. Rákosi Jenővel, szemben érzett hálfát és szeretettel az egyesület csak nagyon csekély mértékben kifüggeszté az ő arcoként. Hálás köszönetet mond a sikerült kép alkotta-ának, Marich Romeo festőművésznek és Kalmár Józsefnek, az Operaház tagjának aki a képet az egyesületnek ajándékozta.

Végül kérte az újságírókat, hogy dolgozzanak továbbra is becsületosan, öntudatosan, ezületes erővel. Magyarországon több felvirágoztatása érdekében.

A Társadalmi Egyesületek gyűlése

„A bűnös lapokat meg kell szüntetni!”

— A **Hétfoi Napló** tudósítójától. — Ma délután 11 órakor a Társadalmi Egyesületek Szövetsége a Vigadóban és a Petőfi-téren gyűlést tartott. A vicádói gyűlésen Tassler Béla, Milotau István, Somogyi István, Szmezdányi György képviselők is megjelentek. Wolf Károly a következőket mondotta.

— A megszervezett magyarság nevében tiltakozunk a destruktív sajtó akcumunkájai ellen és követeljük a bűnösök megbüntetését, a sajtó megrendszabályozását, a sajtóamarrák fellállítását és annak megvalósítását, hogy ki érhessen Magyarországon a sajtószabadság nagy kincsével!

Utána fölém beszéltek, közüük Horváth Károly az Ebródiak nevében.

— Ha most nem állunk talpra, megérdemljük, hogy az emberiség részvéte nélkül temessenek el bennünket.

Majd Bernáth István terjesztette be a határozati javaslatot. A javaslat szerint: „A helve tisztázása céljából a nagygyűlés szükségesnek tartja az legelőbb pártatlan sajtóbizottság kiküldetését, amely az összes lapoknak a forradalmat megelőző időkben való magatartását elbírálja. A nagygyűlés elvárja, hogy a bűnösök töltött lapokat beszüntessék. A Vidék, Az Est, Pesti Napló, Magyarországi és Népszava a legbűnösebbek, ezek ellen ezennel ki mondja a legelőbbes társadalmi bojkottot. A nagygyűlés a sajtókérdés további feladatait figyelemmel kíséri s a további teendőkre néve a szabad kezet magának fenntartja.”

A nagygyűlés határozatát küldöttség vitte fel Horthy Miklós kormányzóhoz és Teleky Pál aty miniszterelnökhez.

A Petőfi-téren tartott gyűlésen Szmezdányi György röviden kíván rámutatni arra, hogy keresztény-szocialisták az Ebródiakkal vágyva harcolnak a destruktív sajtó ellen.

Szmezdányi után Herkely Tibor dr. beszélt.

— Nem akarunk, hogy Miklós Andor ocsbiti megállítsa. Nagygyűlést kell az, hogy a törvényes bosszu csapjon le a destruktív lapokra.

Bányalégrobbanás a tatal közszénbányában

Hat sebesült. A tárnában tovább dolgoznak

— A **Hétfoi Napló** tudósítójától —

Vasárnapra elérte a híre annak, hogy Tatabányán a közszénbányában súlyos szerencsétlenség történt.

A hír szerint pénteken délelőtt bányalégrobbanás volt, melynek tizenegy halottja és nyolc súlyos sebesülte van. Érdeklőtünk a Magyar Általános Köszénbánya budapesti igazgatója által, ahol Gábor Bertalan igazgató a következő felvilágosítást adta:

A hír tulzott. Mindössze kisebb üzemi balesetről van szó. Az eset csütörtökön este történt, halálos sérülés nem volt. Néhány könnyebb sebesülés történt.

Érdeklőtünk telefonon Tatabányán is. A csendőrség nem tud az ügyről, a bánya egyik alkalmazottja így nyilatkozott:

— Csütörtökön este 11 órakor, eddig ismeretlen okból az „11-es” tárnában bányalégrobbanás volt. Hat munkás megsebesült.

A munkásokat a bánya kórházába szállították, meg nem halt egyik sem, de vannak közöltük, akik súlyosabb sérülést szenvedtek. Az igazgatóság azonnal vizsgálatot indított. A tárna berendezésében nem esett kár, a munka újra megindult.

Vázsonyi hivei között

Politikai látogatások a demokráta vezérnél

Vázsonyi Vilmos, aki szombaton este érkezett haza Budapestre, a mai napot politikai tanácskozásokkal töltötte el. A délelőtti folyamán a régi politika vezető egyéniségei látogattak meg a demokráta-vezért, akiknek kikértek véleményét a mai politikai helyzetéről. A **Hétfoi Napló** értesülése szerint kivétel nélkül minden politikai párt meglátta me a lépéseket, hogy Vázsonyival érintkezésbe lépjen. A kiszádapárt részéről nagyatitói Szabó István földművelési miniszter és Botlik József, a nemzetgyűlés alelnöke jelezték, hogy eszmecserét kívánnak folytatni Vázsonyival.

Délután fölött órakor Vázsonyi meglepetészerűen megjelent a központi demokráta-kör Teréz-körúti helyiségében, fia, Vázsonyi János kíséretében. Parthívei, kik rendkívül nagy számban voltak jelen, szorgalmas kutyázásba voltak merülve, amikor a vezér megérkezett. Meglepetésükben összedobták a kórtyát és pillanatok alatt vége volt a legizgalmasabb pártinak is. Rajonjok lelkesedésével vették körül a vezért, eljeneztek teljes szívvel és rajongó lelkesedéssel, kedveskedő kérdéseket intéztek hozzá. A lelkes tábor megostromolta kérdéseivel Vázsonyit, aki azonban szigorúan megmaradt az egészségi és családi kérdések mellett. Politikáról egyetlen szót sem szólt, de egyénileg annál szeretetremótlóbb volt minden hívével szemben. Felőrái beszélgetés után távozott a pártkörből és hívei még csak arról sem értesültek, hogy bemegy-e holnap a parlamentbe vagy sem? Hír szerint azonban Vázsonyi már holnap megjelenik a nemzetgyűlésben.

A Petőfi Társaság ünnepi nagygyűlése

— A **Pesti Napló** tudósítójától —

Ma tartotta a Petőfi-Társaság negyvenötödik nagygyűlését az Akadémia díszteremében. A gyűlésen József királyi herceg, Augustus királyi hercegszenny, Esterházy Pál herceg, Esterházy Mária grófné, Esterházy László gróf és a közélet számos kitűnője jelent meg.

A gyűlést Péckr Gyula nyitotta meg. A megnyitó beszéd után Szávay Gyula a főküldött és Ifj. Heudás Sándor a vagyonhi jelentést terjesztette elő. Hercege Ferenc ezután ünnepi beszédet mondott a szabad sajtóról.

— A név jobban kötelez, mint a neség. Petőfi neve, az ő politikai hitvallása szent hagyomány. De Petőfi a nemzetköziség is, az a politikai irány, amelyvel lehetetlen harcolni vívni, mert mindig letagadja magát, és le akarja fojtani magának. Azt akarták elbírtani hogy Petőfi szemből állítsa nemzetével. Es a

kísérelt halál ütött ki. Petőfinak a szabad sajtó a bölcsek köve, mely megöngyvit minden sötét, boldogtá teszi a nemzetet. A márciusi ifjúságnak a szabad sajtó nem oltó volt, hanem eszköze. A szabad sajtó akkor három apostola közül kettő Petőfi Sándor és Vasvári Pál csatamezőn vereztek el; meghaltak Magyarországot területei integritásáért. A márciusi ifjúság mindig magyar sajtószabadságról beszélt. Ma is a sajtó napja van. De kinek van ma kedve ünnepelni? Meg kell éltanítani, hogy a magyar sajtószabadság elpusztításáért elábrósorok a felelősök. Az irók zöme nyíltan és bátran szembeszállt a condottieri csapatával, de kiesavartak az ifróttal a kezükből. Két tábora oszlott az irók, a magyarokra és a nemzetközökre. Most is csak eszük volt a sajtó szabadsága, de míg 48-ban derült, áldást akartak, addig az epigonok a világtörténelem legnagyobb nyomorúságát kényszerítették elő.

— A sajtónak meg kell váltíznia, ha élni akar. Mert élnie kell. Petőfi Sándor szabad sajtóért követelték. A magyar hirdatór tölla nem kerülhet bűnös, sem tudatlan kezébe. A testület felel, hogy tagjai tanult és becsületes magyar irók legyenek. Az iró ervekekben szabad, csak a bíróságnak és a maga lelkiismeretének felel. Minden sajtószabadság erkölcsi alapja is az elv, hogy a sajtó meza tisztítsa meg a berkeit a tavadóttól. A sajtó munkásainak is ezzel kell számolni. Építüsk a sajtó új kastélyát, hogy megviharoltalan erőssége legyen a nemzetnek. **Aki tudósít, gondolatával kibúna szőlőtől a megyaságot, annak kezét nuvántuk, és tevénytököt öleltük, bárdlarsunk és tevénytöknek tekintjük, bárdleltük pártot, bárdleltük hiten leuen is.** Akkor talán ránk fog virradni egy vígabó március 15 és teljesíteni látnuk Petőfi Sándornak reményét: a magyar sajtó nagy lesz, ravorogzó lesz és a világ tisztelni fogja.

Hercege Ferenc beszédét sürűn főszekeztette a tps. a végén pedig percekig ünnepelelt. Utána Szávay Gyula olvasta fel két költeményét, Várada Antal dr. derűs részleteket mondott el a Petőfi Társaság alakításáról és első működéséről. Anday Piroksa énekelte utána Petőfi-dalokat Habu, Jenő kíséretével.

Péckr Gyula ádvörözte vértül Várady Antal dr.-t fészázados írói hűlucema alkalmából, aki meghatva mondott köszönetet.

A nagygyűlést ünnepi lakoma követte, melyet délután 2 órakor a Nemzeti Kaszinóban tartottak meg.

A Beczur-émlékiállítás ünnepélyes megnyitása

— A **Hétfoi Napló** tudósítójától. —

Benczur Gyulának és tanítványainak emlékiállítását március 13-án, vasárnap délelőtt nyitotta meg Horthy Miklós kormányzó a városi Múzeumokban. A megnyitást ünnepélyen a vendéglátó képművészeti társulat igazgatóságán és számos tagján kívül megjelent Vass József kultuszminiszter, Apponyi Albert gróf, Berzeviczy Albert, Szász Károly, Wieszt Gyula báró, Petrovics Elek a Szépművészeti Múzeumból és Vénh Gyula az Inarművészeti Múzeumból igazgatói, valamint a budapesti külföldi diplomaták kara és a kárpátok közötti ügyvezetés teljes sntán. A gyöngékedés mint a távolról óvany

Benczur Gyulának hevetett a művész öccse, Benczur Gyula dr. ezveletmi macántanár és leányai, Ida, festőművész és Ifj. Vaslaci György névű képviselők a Benczur családól. Ott voltak végül az összes Budapesti idős Beczur-tanítványok. Zombory Lajos, Eder Gyula, Pórcz Géza, Burger Lajos, Tetz László és még számosan.

Horthy Miklós kormányzó, aki pont 11 óralor érkezett az ünneplésre, az egybogyult nagyszámú közönség lelkes éltetését fogadta. Ezután Andráss Gyula gróf mondott beszédet, melyben Benczur Gyulát az ember mellett ma arra kérte a kormányzó, névise meg a kiállítást, mint a magyar nemzet kulturájának, életképességének újabb bizonyítékát.

Horthy Miklós kormányzó a következő szavakkal válaszolt:

— A magyar kultúra nagy ünnepeire jöttünk össze, amidőn Benczur Gyulának és tanítványainak alkotásai mutatja be a Képművészeti Társulat. Benczur nevével örök időkre behatároltam tetteket örösi koncepcióról tanusokó színpompás képei. Az a néhány évtized, melyet Benczur egy festőművész-gárda nevelésében töltött, festészetünk kiváló korszakát jelenti. Szólgallon az ő és gárdája kiállítása nemzeti öntudatunk emelésére. Öntösi lelkesedést és munkakedvet azokba akik az ő művésze te rón szőlőjükk a magyar kultúrát.

Miután a kormányzó megnyitotta a kiállítást, Andráss Gyula gróf, Nadler Róbert és a kiállítást rendező Tornyai Gyula kíséretében végigtárlta a Múzeumok összes helyiségeit a hosszasan időzött Benczur Gyula alkotásai előtt.

Apapa megtagadta Csehországnak püspök kinevezési jogát

Tudomású vette hogy Nagyszombatban külön adminisztrációt állítottak fel

Prága, március 13.

(A **MTI** magánjelentése.) Bencz dr. külügyminiszter tegnap a szentatásban egy-éves expozícióban ismertette a külügyi helyzetet. Beszédében foglalkozott az egyházi-politikai kérdéssel is a Szentsekiel foitatólt tárgyalással is. Az egyházzal az államtól való elválasztás ügyében ismételtte azt a nyilatkozatot, amelyet a külügyi bizottságban arról a kérdésről tett. A püspökök kinevezése ügyében a Szentsekiel kifejtette a külügyminiszter előtt azt a jogi álláspontot, hogy ez a jog kizárólag a pápát illeti meg és az állam csak politikai tekintetben élhetnek a vétó jogával. A Vatikán kiilelette, hogy a kinevezési jogát az új államok egyikének sem ítélték oda és hogy ez a jog kizárólag az osztrák császár személté illette meg. A Vatikán egyébként a csehi kormány kívánságait politikai tekintetben figyelembe fogja venni, de a püspökök kinevezésének jogát semmiesetre sem engedzi át neki. Az egyházmegyéket beosztás tekintetében a Szentsekiel a legnagyobb előzékenységre hajlandó. Az esztergomi egyházmegye tekintetében a Vatikán beleegyezett abba, hogy Nagyszombatban a külön egyházmegye felállítását és végeles határai megállapítását az esztergomi érsektől teljesen függetlenül adminisztráció állítsanak fel.

Simons dr. nyilatkozata az entente újabb követelése ellen

Köln, március 13.

(Wolf.) Dr. Simons birodalmi miniszter a Kölnische Zeitungban „A Rajnvidék és a londoni konferencia” címen a következőket írja: A szövetségesek pársi határozataiban a szankciók, jobban mondva erszakos rendszabályok közé, amelyekkel Németországot újabb követelések elfogadására akarják kényszeríteni, a rajnai önálló vámterület felállítását is felvetékek ezzel tudatosan tiltották meguk a versaillesi békeszerződés határozatain. A kamara élében Brind miniszterelőnök maga jelentette ki, hogy a szerződés az önálló vámterület felállítását csak akkor enged meg, ha ez a szövetségesek fellétsége vért szükséges, hogy a megszállott területek lakosságának gazdasági érdekeit megóvja. Brindnek ez a kijelentése lellezli a szövetségesek eljárását, mert a Rajnvidék elválasztása Németország gazdasági testétől minden egyben, csak a rával néesség gazdasági érdekeit megróvni nem lehet. (A **MTI**.)

kis dráma előzi meg „Az asszony és a férfi” címen, ez a „grissabb amerikai filmbizak” egyiké. Az előadások köznapokon egyformán 4, 6 és 8 órakor kezdődnek. Jegyek Bárdnál is.

Mozgóok Otthon. A minden jelenetében, művészi kivételében és rendezésében, filmtechnikában egyaránt újszerű „Caligari” közéletűt jelent. Legnagyobb jelenetei csak fokozták az érdeklődést. „Az aranykő” egyiké a lezombó 51. meknek, amelyekre a mozgóok művészetben valaha láttunk, főszerepben a zongorista Makovska csillogtatja nagyszerű művészetét. (4. 6. 8.)

Az Uránia új műsora. „Az élet ósvénye” címmel izazi amerikai filmet mutatott be az Uránia. Rendkívüli leírás-csodáregény ez a film, melvnek hármas szerepét ugyanaz a művész látta. Az Uránia új műsorának keretében bemutatja azt a filmfelvételt is, amelyet a budapesti gyermekok Harding nevű székfogalója napján történt hódolásáról felvettek. Igen érdekes Pathé-revue esztétikái a műsort. Az Uránia előadásai 5, 7/7 és 9/9 órakor kezdődnek.

A „N-Xa” az Omnibus és a Tivoliban. Hetek óta kíváncsi érdeklődés előzi meg a nagy amerikai dzsungelfilm a N-Xa előadásait az Omnibus és a Tivoliban. Kifejezett hírek szerint a nagy számeren ez a film ugyanolyan rendkívüli esemény, mint a „Cezarina” volt. Oroszlánok, tigrisek, párducok, leopárdok, elefántok, krokodilok, vadmajmok, kígyók, sakálók, punák, medvék, vízilovak, keselyűk, stb. száz és száz kaland kapcsán jelennek meg a hatalmas dzsungelvilágban, melynek két vezető szerepét két remek artista, Juanita Hansen és George Chesbro játszik. A négy rész között az első „A hercegnő, aki elvesztett” címen kerül előadásra. Az előadások az Omnibus köznapokon 4, 6 és 8 órakor, vasárnap 7/4, 7/6, 7/8 és 9/9 órakor, a Tivoliban köznap 7/4, 7/6 és 7/8, vasárnap 4, 7/6, 7/8 és 9 órakor kezdődnek. Omnia jegyei Bárdnál is.

Eldöntetlenül végződött a Budapest-Berlini mérkőzés

Magyarország-Németország 2:2 (1:1)

Harmadnapos fővárosi közönség nézte végig vasárnap délután a Berlin-Budapesti városközi válogatott mérkőzést az Üregi úti pályán, amely 2:2 (1:1) arányban döntetlenül végződött.

Az eredmény nem bír kifejezést a felveti játéknak, mert a magyar csapat különböző és második féldőben valószínűleg kapujához szorította a német csapatot, amely csak egyszer jött át komoly támadás keretében a térfalonon és akkor gólt is ért el. Errel szemben a magyar csapatkor állóan ostromolta a német kaput, azonban olyan balszerencsével küzdött, mint még sose. Bodnár, Orth, Eisenhoffer lövései akár közvetlen a kapu előtt történtek, akár 15-20 méterrel mindig a német háló mellé, még vagy fölé kerültek.

Az első féldőben szépen játszott a magyar csapat. Ujonec tagja kis lámpalázzal küzdött, de később beletörték a játékba. A 16-k percen Orth gyönyörű lövése megakadt a német hálóban, amelyvel a magyarok a vezetést megszerezték. Később a németek Volter révén kiegyenlítették az eredményt.

Számtal után állandó fölvétele kerültek a magyarok, szinte döntő támadás volt a német kapu ellen a gyözelmet jelentő góllal, azonban csak kanufát ért a labda, vagy a háló mellett szaladt el. Moid a németek egyszerű felutottak és Montag révén Zák hálójából gólt értek el. Ezután sem változott meg a játék képe. Továbbra is a magyarok vannak fölvétele de csak a

játék utolsó percében sikerült Bodnárnak Braun headshotot fejelesen a kiegyenlítő gólt ragni. Bodnár önkéntlenül kézzel is a labda felé nyúlt, azonban nem érintette meg. A németek reklamáit a kezelést, a bírő azonban a gólt meztette.

A magyar csapat legjobb két játékosa Kertész II. és Blum volt. A két szélső felezer kifejezetlenül dolgozott és hogy a csatárak frontban voltak állandóan, nekik köszönhető. Zák az egyik gólt védhette volna. Mandl szépen játszott, míg a mezőny legjavában jékoska Orbít volt. A csatársor legjobb embere Orth volt. Bodnár is nagyszerűen játszott, de nem sikerült az akció.

A német csapatban a legjobb ember a középpályás volt, aki valószínűleg kekke volt a német csapatnak. A védelemben a két hátsó tñnt ki, míg a csatárak között a gólvédők voltak a legjobb emberek. Metel játékbíró a mérkőzést kifogástalanul vezette.

Lapterjesztők 80 boxversenye. A lapterjesztők box-szakszövetsége vasárnap rendezte második házi versenvét kiübhelyiségében (Teleky-ter 5.). A verseny vasárnap, e hó 20-án délután 2 órakor kezdődik, a versenyzőket Rézsa Jenő, a lapterjesztők amatőr-tréneré készítette elő. Ülhözökre előjegy van lehet a lapterjesztők központjában (VIII. Rök Szilárd-utca 14., telefon József 33-67.).

III. futam. 1. Démon (Novák). 2. Debiton (Seager). 3. Jobban (Orosz S.). Indult még: Gyves (Kreidl). Tot: 10: 15. Helyre: 10: 11.11.

IV. futam. 1. Csengő (Seager). 2. Raca (Mayer). 3. Szabad (Kreidl). Indult még: Rymold (Novák). Tot: 10: 23. Helyre: 10: 15. 29.

V. futam. 1. Pazar (Novák). 2. Róbert (Wedorn). 3. Promien (Maszár). Indult még: 10: 13. 18.

VI. futam. 1. Iram-Lorenz Douglas (Dombrád). 2. Robinson-Rawal (Leveleki). 3. Futár-Piroska (Frit). Indult még: Pandur-Ugor (Hegedűs). Tot: 10: 16. Helyre: 10: 10. 11.

VII. futam. 1. Rútó (Novák). 2. Prinsessina (Kovács). 3. Aztelt Louste (Wedorn). Indult még: Russia (Kreidl). Gánka Panna (Benkő). Pandora (Maszár). Tot: 10: 22. Helyre: 10: 15. 15.

A Márcz-handicapot, amely a bécsi ügétő-meeting megávitó napjának híres versenye, a bukovicei méns Kunigunde-je (1 1/2 Wiltshire) nyerte meg Leon (8 Rauch) és Pásztor (3 Mills) ellen. Frottó még négy ló.

KÖZGAZDASÁG

A tőzsdéi helyzet kétségkívül meg fog javulni, mert Hegedűs a vagyonváltás tárgyalásai alatt olyan koncepciókat tett a részvényállatoknak és a pénzpiacnak, amelyek a technikai lebonyolítást a tőzsdé szempontjából kedvezőkké teszik. Nagy jelentőségű körülmény az is, hogy az elmúlt héten a bankokhoz nagyszámú pénzek folytak be. Míután a bankok érdeke is, hogy ez a pénz kihelyezésre kerüljön, remélhető, hogy lombard tekintetében se megjavulnak a viszonyok. Sok függ az osztrák korona átalakulásától. Állítólag a bécsi bankok szilárdnak az osztrák koronára most már, mert remélik, hogy az osztrák kancellár lon loni tárgyalásai eredményre vezetnek és Német-Ausztriának mégis csak sikerül kölcsönt szerezni.

Vasárnapi magánforgalom. A magánforgalom ma is csöndes keretek között mozgott, Phoebust, Ofát, Roussemann és Lángot keresték. Déli vasut 2140-80 körül kötöttek. Dollár 401-08, márká 663-68, lei 533-38.

lengyel márká 51 1/2-52. Bécsi kifizetést 59 koronáért élénken keresetek.

A Pesti Hazai Közgylűlés. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület március 23-án tartja ez évi rendes közgyűlést. Az intézet n a múlt évi üzletéről után, - értesüléseinik szerint - 700 korona osztalékot fog fizetni.

A Fabank tőkeemelésének sikere. A Magyar Tőzsdé értesülése szerint a Fabank tőkeemelésére szándékossá alakult, amely társában tartja szavola a részvényeket, úgy hogy a nullt nacon csak kevés kerül beléjük elhelyezésre. Az igazgatóságok legelőszörnek külföldi nevekket fogják kibévenni. A Fabank tőkeemelő közgyűlése hétfőn délután lesz.

A kartellen kívüli Lloydbank. Mint értesülünk, a Lloydbank kartellen kívül fog működni és ezzel egy kivételes pozíció teremt magának. E révén főleg külföldi forja a betételzettel és a mobil hitelüzleteket. A szervezeti munkálatok és az intézet közeli napokban meg is kezd in tenzív működését.

A Creditanstalt tőkeemelése. Az Oesterreichische Creditanstalt für Handel und Gewerbe, Wien, közli, hogy alapítókét 320 millió koronáról 400 millió koronára emeli fel. Az előveteli jog Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál is gyakorolható.

A Liptóvárosi Takarékösele. A Budapest-Liptóvárosi Takarékpénztár R.-T. március 22-én tartja ez évi rendes közgyűlést, amelynek napirendjén szerepel az intézet alapítójének leemlése is. Az első bankközgyűlés egybéként egyuttal határozni fog a vagyonváltás leorvása ügyében is. A takarékösele mellett a 30 millió korona alapteke mellett 3.580.587 korona tiszta nyereséggel zárult.

A Foresta Részvénytársaság március hó 22-én Milánóban tartja közgyűlést. Résztervező ühmitök részvényekét 16-ig deponálhatják a Magyar-Olasz Bank részvénytársaságánál.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság. Az igazgatóság Cukor Ernő órvezetőt aligazgatóvá nevezte ki.

A Manes Biztosító R.-T. ma tartotta alakuló közgyűlést a Mercur Váltóüzleti R.-T. üléstermében. A vállalat alapítókéje 3.000.000 korona, tartalékkéje 1.500.000 korona. Az alapítókéje a Nya Hausa, az Union, a Wilhelmus és a Rheinisch-Westphälischer, Lloyd vesznek részt.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17. Igazgatók: Keleti és Ribner

UJ MŰSOR

Kezdési órá: 7. Kiosztási órá: 7.

NYILVÁNOS ÁRVERÉS
A hó kerünek hétfőn, e hó 14-én egész napon át VI. Üreg-utca 17. sz. alatt a következő tárgyakat árverjük:
a. irodánkban butorok, müttárgyak, festmények, perzsaszőnyegek, zongorák, pénzszekrények
Tauszik L. és Társa száll. és biz. vállalat

WAGNER
magyar hangszerkarban
Budapest, József-körút 15.
Fióküzlet: Rád-utca 18.
Köpes árjegyeket legyen!

MOZGÓRÉP-OTTHON
Caligari.
Az arany Rigó
Előadások: 5, 7/7 és 9/9, órakor
Pénztár: délelőtt 10-11-ig délután 3 óráig!

Fájós lábakra cipők Gerőné! Budapest, IV. Kossuth Lajos-ú. 14.
Bevilágosított irat ingyen és bérmentve.

RADIO LEGJOBB
TELEFONOS
CIPŐKÉREM

Hamis fogakat Brillianst Ékszeri Platinát Antik tárgyakat Képeket régi és modern díszítárgyakat
GROSS ANTAL
Körmegyei napi áron vese:
VIII. József-körút 23. tel. em. 1.

BRILLIANST, gyönyörű, aranyat platínát, ezüstöt horribilis áron vese **SINGER** ékszerház
Rottenbiller-utca 24
Telefon József 52-64

A pénzügyminiszterium 1580. számú rendeletével előirt pótdóval együtt a

DIANA

sósorsorszesz
ára 1. évi március 1-től

kis üveg ..... K 24.-
közep üveg ..... K 65.-
nagy ..... K 130.-

Mindenütt kapható!

NEMZETI ROYAL ORFEUM
1/37 MYRIAM BAKA 1/37
a szenzációs francia népi táncszólok. A kedvence. Zerkovitz-Harmath új operette és szonettívál a kitűnő varieté-műsor!

ABBASIA
Közönségszerető előadások.
BUDAPESTI SZÍNHÁZ
KÖZÖNSÉGSZERETŐ ELŐADÁSOK
Pénzügyminiszterium újult a Curcossio Abbazia budapesti iródnál. VI. András-utca 13. Telefon 130-5 és 113-15, valamint a wieni iróda: Wien 1. Kohlmarkt 12. Telefon: 62005. - A szükege viuumokat és menüjegyeket az iródk szerzik meg

Felelős szerkesztő: SZOMAHÁZY ISTVÁN
Társzszerkesztők:
Dr. ELEK HUGÓ és FAJOR MÁTYÁS
"UJSZÖZEM" R.-T. BUDAPEST